

Delegation til social- og sundhedshjælper og andet ikke sundhedsfagligt personale *(Delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed)*

Når der dukker sager op i pressen om en borger, som enten ikke har fået den ordinerede medicin eller fået forkerte doser, kommer der ofte diskussioner blandt vores medlemmer om, hvem der i givet fald har ansvaret for det.

Kort sagt har den fagperson – også social-og sundhedshjælper – der har fået delegeret opgaven, ansvaret.

Ansvaret kan ikke placeres hos en sygeplejerske eller social- og sundhedsassistent. Man er forpligtiget til, at udføre den opgave, som ledelsen har besluttet man skal løse, men det kræver selvfølgelig, at man er oplært og har kompetencerne.

Der hersker forståeligt nok en del usikkerhed omkring delegation, men der er også misforståelser i forhold til, hvem der har ansvaret, når man udfører opgaver efter sundhedsloven. Det gælder især medicingivning og ansvar.

Vi vil gerne præcisere retningslinjerne vedrørende delegation.

Det er et ledelsesansvar, at der findes klare retningslinjer og instrukser for arbejdets tilrettelæggelse. En læge kan delegere opgaver til "hvem som helst". Det betyder lidt forenklet sagt, at lægen kan delegere en opgave - f.eks. medicingivning - til en taxachauffør, men skal sikre sig, at vedkommende har de nødvendige kvalifikationer og kompetencer til at løse opgaven.

I det øjeblik en læge overgiver en borger til kommunen – hjemmeplejen, hjemmesygeplejen eller plejehjem - flyttes ansvaret for delegation fra lægen til kommunen. Tilsynet overtages af kommunen, som har ansvar for, at der foreligger relevante instrukser for arbejdets udførelse – hvem må løse hvad? Det behandlingsmæssige ansvar har lægen forsat, men udførelsen er kommunen forpligtet til at løse.

Ansvaret for delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed har tre trin:

1. Kommunalbestyrelsens ansvar,

- skal sikre en ledelse der kan tilgodese patientsikkerhed
- Hvis ledelsen ikke er sundhedsfaglig, da sørge for bistand fra sundhedsfaglig personale
- Sikre at hjemmesygeplejen udføres af medarbejdere med nødvendige kompetencer
- Føre tilsyn med evt. private leverandører

2. Ledelsens ansvar,

- Er at sikre, at der er skriftlig instruks for forsvarlig arbejdstilrettelæggelse.
- Sikre at medarbejderne har de fornødne kvalifikationer og kompetencer til at løse opgaverne

På botilbud uden sundhedsfagligt personale er ledelsen ansvarlig for:

- At medarbejderne er oplært i almindelig medicingivning
- At lægen ved, at opgaven udføres af ikke sundhedsfagligt personale

3. Krav til medarbejderne

Autoriseret sundhedspersonale – sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter – har journalføringspligt uanset om det er serviceloven eller sundhedsloven, de arbejder efter.

Ikke-autoriseret sundhedspersonale (f.eks. social- og sundhedshjælpere) er ikke fastlagt regler, der pålægger en pligt til at føre journal. Medmindre opgaven overtages ved udførelse af delegerede sundhedsfaglig opgave, som f.eks. medicingivning og inhalation.

Medhjælpen (f.eks. social- og sundhedshjælperen) er ansvarlig for at frasige sig en opgave, som de ikke kan udføre forsvarligt.

Medhjælpen er ansvarlig for at udføre opgaven efter den skriftlige instruks. Går medhjælpen ud over instruksen, er den pågældende selv ansvarlig.

Krav til brug af medhjælp

Det er ikke nødvendigvis alle i et team, der får uddelegeret en opgave. Det kan være en enkelt eller et flertal.

Når en medarbejder får uddelegeret en opgave – f.eks. medicingivning – skal ledelsen sikre sig, at vedkommende har de relevante kvalifikationer. Ledelsen skal give en klar, skriftlig og entydig instruktion i opgavens udførelse. Ledelsen skal føre tilsyn. Hvor meget afhænger af opgavens karakter og medhjælpens erfaring og kompetence.

Som I kan læse er der nogle meget strenge krav til delegation af sundhedsopgaver, men også til, at man som medhjælp er forpligtiget til – og har et ansvar for – at sige fra overfor en opgave, hvis instruks ikke er klar nok, hvis man ikke føler sig godt nok klædt på til opgaven eller hvis borgerens tilstand ændrer sig.

Det betyder, at hvis en social- og sundhedshjælper har fået delegeret medicingivning, og borgeren ikke får eller tager sin medicin, så bærer social- og sundhedshjælperen ansvaret. Det ansvar kan ikke påføres en social- og sundhedsassistent eller sygeplejerske.

Hvis man som social- og sundhedshjælper har lavet aftale om, at borgeren selv tager sin medicin, er det vigtigt, at social- og sundhedshjælperen giver denne meddelelse tilbage til social- og sundhedsassistent/sygeplejerske, så de som kolleger kan tage ansvar for den beslutning, som skal træffes. Ellers har social- og sundhedsassistent/sygeplejerske ingen mulighed for vide, at borgen selv administrer sin medicin, og der hermed er sket en ændring på den måde opgaven løses på.